

ARTIEST EN STATUUT Van 'karakterdancers' naar kunstenaar, een stand van zaken

ACV Transcom – Cultuur

De vraag naar informatie over het Statuut van de Kunstenaar blijft zeer groot. Wij vinden dat we als ACV-Cultuur een specifieke rol en expertise hebben. U kan makkelijk regelmatig 'verse' info verkrijgen via onze ledenpublicatie Transcom Info, onze elektronische nieuwsbrieven, onze website www.acvcultuur.be en onze medewerkers (zie IV. contactadressen).

I. Wat is het Statuut?

We komen van ver. Om het met een boutade te zeggen: Men kon vroeger makkelijker een statuut als 'karakterdancers' bekomen dan een statuut als artiest. Dit gegeven veranderde met de aanpassing van het KB van 1969, nl. de inlassing van een artikel 1bis dat van kracht werd op 1 juli 2003: het zogenaamde '**Sociaal Statuut van de Kunstenaar**'.

Het Statuut is op zich vrij duidelijk: Van zodra men een **artistieke prestatie levert, in opdracht** van een natuurlijke of rechtspersoon, en **tegen betaling**, is men **eraan onderworpen**. Dus van "een statuut aanvragen" is geen sprake. Als men voldoet aan de hier vermelde voorwaarden, kan men het statuut toepassen. Anders niet.

Letterlijk zegt het nieuwe artikel 1bis;

- §1: *Deze wet vindt eveneens toepassing op de personen die, zonder door een arbeidsovereenkomst te zijn verbonden, tegen betaling van een loon artistieke prestaties leveren en/of artistieke werken produceren in opdracht van een natuurlijke of rechtspersoon..*
- *Deze bepaling vindt echter geen toepassing wanneer de persoon die de artistieke prestatie levert, dit doet ter gelegenheid van gebeurtenissen van zijn of haar familie.*
- § 2: *Onder het leveren van artistieke prestaties en/of het produceren van artistieke werken dient te worden verstaan de creatie en/of uitvoering of interpretatie van artistieke oeuvres in de audiovisuele en de beeldende kunsten, in de muziek, de literatuur, het spektakel, het theater en de choreografie.*

II. DUIDING BIJ DE VERSCHILLENDE PISTES

1. U werkt met een contract van (ON)BEPAALEN DUUR

Bijvoorbeeld, u hebt een vast contract als werknemer bij de Vlaamse Opera. Of u hebt een contract voor een maand voor een bepaalde productie als figurant: Geen probleem, alles is in orde voor u. De werkgever regelt administratie, RSZ wordt mooi betaald, enz.

2. SBK

Het wordt al moeilijker als het gaat over occasioneel werk: U gaat een avond optreden voor een festival, of hebt een optreden in een café, u verkoopt een beeld. Hiervoor heeft men voorzien dat u een beroep mag doen op een SBK (Sociaal Bureau Kunstenaars), een soort interimbureau voor kunstenaars zo u wilt. Het grote voordeel is dat een SBK alle papierwerk regelt voor u en eigenlijk uw administratieve werkgever wordt.

U maakt een (schriftelijke) afspraak met de opdrachtgever over prijs, locatie, enz. Daarna kiest u een SBK naar keuze. Het SBK betaalt uw nettoloon na afhouding van bijdragen, RSZ, en een kostenpercentage, bezorgt uw loonfiche, enz.

Er bestaan soms verschillen in de kosten en werkwijzen van SBK's. Wij raden u dan ook aan u eerst te informeren.

Kosten? Net als iemand die een vaste betrekking heeft, dienen er heel wat zaken betaald te worden van uw bruto: RSZ, werknemersbijdrage, werkgeversbijdrage, verzekering, enz. Maar door RSZ te betalen bouwt u ook rechten op. Wat houdt u als kunstenaar uiteindelijk over indien u werkt via een SBK?

voorbeeldberekening:

factuurbedrag excl btw:	250		
-dimona	-0,75	brutoloon/dag	140,07
- sociale lasten	-87,35	brutoloon/uur	46,69
-vakantiegeld	-15,54	-rsz werknemer	-6,59
-herverdeling soc. lasten	-0,86	-bedrijfsvoorheffing	-4,45
-bedrag SBK	-24,93	nettoloon/uur	35,64
+ vermindering artiesten	+19,50	x uren	106,93

Dit in het geval dat er geen onkosten zijn. Als er bijvoorbeeld 12,75 maaltijdvergoeding en 27,54 kilometervergoeding (=50 km enkel) in die 250 zit, dan zal de artiest ongeveer een netto vergoeding krijgen van: **130,32**

LET OP: een derde betaler, zoals Smart, is geen SBK en geeft NIET dezelfde betalingsgaranties als een erkend SBK. Zo betaalt een derde betaler pas wanneer de opdrachtgever heeft betaald. Dit kan soms meerdere maanden duren. Ook betaalt een derde betaler GEEN eindejaarspremie of syndicale premie.

3. ZELFSTANDIG

De kunstenaar mag nu opnieuw zelfstandig (in hoofd- of bijberoep) zijn. Terzelfdertijd zelfstandig en werknemer zijn voor dezelfde werkgever kan niet. Een opdrachtgever mag u ook niet dwingen in een bepaald statuut.

Verplichtingen als zelfstandige:

- Inschrijven in **Kruispuntenbank** van Ondernemingen (KBO: Dit is een elektronisch register dat de identificatiegegevens van ondernemingen bijhoudt). U kan hiervoor terecht bij ondernemingsloketten (zie www.acvcultuur.be/statuut.html)
- Aansluiten bij **sociaal verzekeringsfonds**. Ten laatste 90 dagen na begin zelfstandigheid.
- Aansluiten bij een **ziekenfonds**
- Betalen van **bijdragen** sociale zekerheid. Dit moet per kwartaal; berekend op het inkomen van 3 jaar terug (22%).
- Eindelijk is een zelfstandige gedekt voor kleine risico's sinds 2008
- Voor **starters** zijn er voorlopige bijdragen. In hoofdberoep van **585,30** euro het eerste jaar tot ongeveer **613,85** euro het derde jaar.
- In bijberoep, beneden **1.263,48** euro netto-inkomsten: geen bijdragen.

Is er een **beperking** van de inkomsten uit bijberoep of een beperking in tijd die je spendeert aan het bijberoep? In principe zijn er geen beperkingen, maar toch enkele uitzonderingen:

- Er kan een invloed zijn op hoogte van de uitkering als werkloze.
 - Hoogte van je loon als lesgever: strenge cumuloorwaarden. Raadpleeg op voorhand de personeelsverantwoordelijke van uw school.
- Personen gelijkgesteld met bijberoepers: Gehuwden, weduwen/weduwnaars, studenten.

4. DE KLEINE VERGOEDINGSREGELING

Er waren moeilijke vergaderingen in de NAR (Nationale Arbeidsraad) en Sociale Commissie nodig om deze regeling erdoor te krijgen.

Op 3 juli 2005 werd het volgende vastgelegd:

- De **Kleine Vergoedingsregeling (KVR) is een feit** (terugwerkende kracht vanaf 1 juli 2004).
- De kunstenaar mag **maximum 100 euro per dag (index 2008: 106,94)** ontvangen, vrijgesteld van belastingen en sociale bijdragen
- **Per jaar** mag je op die manier **maximum 2.000 euro (index 2008: 2138,70)** ontvangen.
- Je mag **maximum 30 dagen per jaar** van deze regel gebruik maken.
- Je mag niet meer dan 7 dagen aaneensluitend deze regeling bij dezelfde opdrachtgever toepassen.

Opgelet, deze prestatie telt enerzijds niet als arbeidsdag voor een **werkloze**: Je bouwt dus geen rechten op, maar anderzijds moet je **WEL je vakje zwart kleuren**.

Kunstenaarskaart, en attendant Godot...

- De administratie heeft de opdracht een eenvoudige registratie uit werken, de zogenaamde **kunstenaarskaart**. Deze kunstenaarskaart bestaat echter nog steeds niet.

- Mag men dan **nu al** deze **Vergoedingsregeling toepassen**? Aangezien de Ministerraad beslist heeft dat dit retroactief van kracht wordt sinds 1 juli 2004, is het antwoord hierop 'ja'. Helaas laat de praktische regeling omtrent de manier waarop je dit administratief moet regelen, en welk document je daarvoor moet opstellen nog steeds op zich wachten.

Je kan echter een voorbeelddocument vinden op onze site: www.acvcultuur.be/statuut.html.

Belastbaar? Bij onze raadpleging stelden verschillende juristen en fiscalisten duidelijk dat als er een KB bestaat dat de KVR bestempelt als een forfaitaire onkostenvergoeding, er geen twijfel bestaat over hoe men met de KVR dient om te gaan. Namelijk als wat de term zegt: als een forfaitaire onkostenvergoeding dus vrijgesteld van belastingen en sociale zekerheid.

Na actie van ACV Cultuur en Nicc kregen we een bevestiging van ons standpunt door de Ministerraad. Daarna werd ten overvloede het wetboek belastingen aangepast. Lees meer klik www.acvcultuur.be/statuut.html#KVRministerraad

5. WERKLOOSHEID & ARTISTIEKE ACTIVITEIT

Er bestaat GEEN STATUUT in de werkloosheid. Er bestaan enkel aparte regels voor kunstenaars en elke aparte regel dient u afzonderlijk te bewijzen!

Eerst moet u voldoen aan de toegangsvoorwaarden voor uw leeftijdscategorie om uitkeringsgerechtigd te zijn.

Prestatiedagen moet u vermelden op de controlekaart.

Inkomsten die niet gelijk zijn aan loon (bvb. Auteursrechten, zelfstandige inkomsten, enz) aangeven via formulier C1A.

Let op, er is een **rem** ingebouwd: Als u meer verdient dan **3.871,92** euro netto per jaar (index 2008), dan zal uw uitkering dalen.

Indien hobby of vorming: niet aangeven

Scheppend kunstenaar: Bepaalde zaken **moet** u vermelden op controlekaart en ze kunnen invloed hebben op uw uitkering.

- aanwezigheid tentoonstelling
- georganiseerde verkoop, en zelf instaan voor verkoop
- opname audiovisuele werken
- prestaties tegen betaling loon

Toelaatbaarheid

Hier **geldt artikel 30** KB van de Werkloosheidsreglementering: 312 arbeidsdagen bewijzen in een referentieperiode van 18 maanden voorafgaand aan de uitkeringsaanvraag als je minder dan 36 jaar bent, 468 arbeidsdagen van 36 tot 50 jr in een referentieperiode van 27 maanden, enz.

Cachetberekening

De **cachetberekening** is een **alternatieve manier** om je **toelaatbaarheid** te **bewijzen**, voor **UITVOERENDE kunstenaars (artiest-muzikant en artiest van het spektakelbedrijf)** of voor **SCHEPPENDE kunstenaars** in de **PODIUMSECTOR** (bv kostuumontwerper). De cachetberekening **betreft kunstenaars die op prestatie** werken, zonder uurrooster, op C4). Dan **berekent** men het **aantal gewerkte dagen** door het verdiende **brutoloon** te **delen** door **36,22 (index 2008, referentieloon)**.

Voordeelregel

De voordeelregel zegt: Bent u in **hoofdberoep** werkzaam in een bijzondere arbeidsmarkt waarin **doorgaans** gewerkt wordt met **overeenkomsten van zeer korte duur** (minder dan 3 maanden) dan **kan** u voor de vaststelling van het dagbedrag van de uitkering, **genieten** van een **voordeelregeling**. Het **bedrag** van de **uitkering** zal dan **niet verder dalen**.

De regeling geldt voor 1 jaar, maar is verlengbaar indien u aantoont dat u in het voorbije jaar verder actief was in de bijzondere arbeidsmarkt. (Meer **informatie** of **advies** nodig?, Contacteer ons, zie adressen onderaan.)

Wie is kunstenaar?

De interpretatie hiervan blijft een grijze zone die niet altijd logisch is te noemen. In praktijk lijkt het erop dat RVA zich behoudsgezind opstelt. Dit is een van de zaken die ACV-Cultuur blijft aankaarten.

Passend karakter van een aangeboden job

Bent u kunstenaar in hoofdberoep dan wordt een aangeboden job in een niet-artistiek beroep als niet-passend beschouwd indien u tijdens de voorgaande 18 maanden ten minste 156 arbeidsdagen (gerekend in het zesdaagse stelsel) ingevolge artistieke activiteiten aantoont. Bovendien moet rekening gehouden worden met uw intellectuele en lichamelijke geschiktheid. En met het risico dat de vaardigheid vereist voor het uitoefenen van uw artistieke beroep zou afnemen.

Bestuurder in een vennootschap, beheer van de eigen artistieke activiteit

Het recht op uitkeringen blijft behouden indien de **activiteit als bestuurder van gering belang** is

Is de **activiteit niet van gering belang** (bv zaakvoerder v.e. vennootschap die de belangen behartigt van een professioneel artistiek gezelschap), dan wordt het recht op uitkeringen ontzegd.

IV. CONTACTADRESSEN

ACV TRANSCOM CULTUUR

Jean-Paul Van der Vurst, Algemeen Sectorverantwoordelijke, Steenstraat 29, 2e verd., Bus 1, 1000 Brussel, 0475 49 37 20

Servaas Le Compte, Bijzonder Medewerker, Nationale Straat 111, gebouw A, 4e verd., 2000, Antwerpen, 0495 508 408

Secretariaat, Steenstraat 29, 2e verd, Bus 1, 1000 Brussel, 02 549 11 13 & 02 289 08 31

Meer nuttige adressen op <http://www.acvcultuur.be>

Meer info nodig? Dat kan. Je kan altijd een afspraak maken. En dan krijg je automatisch info en nieuwsbrief over bijsturingen aan het statuut van de kunstenaar. Surf daarvoor naar <http://www.acvcultuur.be/info.html>

Bronnen

ACV-Cultuur, Belgisch Staatsblad, BTW-wetboek, Commissie Kunstenaars, FOD Sociale Zekerheid, Rva – gecommuniceerde reglementaire teksten KB 25.11.91, Rva infoblad C1A, infoblad 'U bent kunstenaar', Rijksdienst voor Sociale Zekerheid, RSVZ